

Vilniaus universiteto
širdies chirurgijos klinikos vadovas,
profesorius
VYTAUTAS - JONAS SIRVYDIS

Vos įpusėjęs studijas Vilniaus Universiteto Medicinos fakultete, trečio kurso studentas Vytautas Sirvydis, net nenujausdamas, kad tam teks paskirti visą savo gyvenimą, įsijungė į eksperimentinius darbus, tiriant hipotermijos fiziologiją, pokyčius organuose ir jų sistemose, jos potencinius pavojus bei nuostabias galimybes, išmokus ją valdyti. Šios žinios atvėrė kelią atviros širdies operacijoms eksperimente, o po kelerių metų ir klinikoje. Paraleliai studentas V. Sirvydis intensyviai tyrinėjo apatinės tuščiosios venos perrišimo eksperimente pasekmes hemodinamikai, kolateralių vystymosi kelius, studijavo apatinės tuščiosios venos perrišimo reikšmę gydant širdies nepakankamumą klinikoje.

Baigęs Medicinos fakultetą 1959 m., jis 2 metus dirba Vilniaus miesto I klinikinėje ligoninėje chirurgo, o įgijęs pradinę bendro chirurgo patirtį, 1961 m. įstoja į Vilniaus Universiteto aspirantūrą ir tampa profesoriaus Algimanto Marcinkevičiaus aspirantu. Įkūrus Širdies kraujagyslių chirurgijos eksperimentinę laboratoriją 1962 m., jis yra jo artimiausias bendramintis, visiškai atsidavęs širdies ir kraujagyslių praktinės chirurgijos vystymui Lietuvoje ir šios medicinos srities mokslinių problemų tyrinėjimui. Dirbdamas šį darbą, visą savo gyvenimą susieja su Vilniaus Universitetu ir nueina kelią nuo aspiranto iki Vilniaus Universiteto Širdies chirurgijos klinikos vadovo.

Aspirantūros metai buvo daugiausia skirti kraujagyslių patologijos diagnostikai, jos modeliavimui eksperimente, naujų operacijų įdiegimui kraujagyslių chirurgijoje. Tuo metu Rytų Europos šalyse pamažu pradėtos taikyti kraujagyslių rekonstrukcinės operacijos klinikinėje praktikoje. V. Sirvydis kartu su A. Dirse ir V. Kaplanu aktyviai dirbo kuriant lietuviškus kraujagyslių protezus. Tai buvo didelės sėkmės darbas, nes jų sukurti kraujagyslių protezai išties dešimtmetį naudoti kraujagyslių rekonstrukcijoms ne tik Lietuvoje, bet visame Pabaltijyje ir Rusijoje. Eksperimentiniai darbai, tyrinėjant renovaskulinės hipertenzijos chirurginio gydymo būdus, buvo pagrindas kandidatinės disertacijos, kuri buvo apginta 1967 metais. Šių darbų išdava buvo pirmosios rekonstrukcinės inkstų arterijų operacijos renaline hipertenzija sergantiems ligoniams.

Pasaulinis šeštojo-septintojo dešimtmečio progresas širdies chirurgijoje stimuliuoja V. Sirvydžio siekį vis daugiau dėmesio skirti širdies chirurgijai. Jis organizuoja dirbtinės kraujotakos eksperimentus, kuria ir tobulina DKA aparatus ir jau 1964 m. įdiegia dirbtinės kraujotakos metodą į klinikinę praktiką. Tokiu būdu prof. V. Sirvydis aktyviai ir kūribingai dalyvavo

akademiko A. Marcinkevičiaus numatytoje programoje įdiegiant į klinikinę praktiką naujų ir vis sudėtingesnių širdies operacijų metodikas. Kokybiškas Širdies chirurgijos klinikos šuolis - 1968 metai, kada pradamos širdies vožtuvų protezavimo operacijos. Prof. V. Sirvydis visą savo chirurgo ir mokslininko talentą skiria šių operacijų metodikų tobulinimui, jų rezultatų gerinimui, artimo ir atokaus periodo pooperacinių komplikacijų studijoms bei naujų profilaktikos ir gydymo būdų paieškoms. Darbas užbaigiamas daktaro disertacija, kuri buvo apginta 1974 metais. Spręsdamas šią problemą, V. Sirvydis pasiūlė esminius patobulimus dirbtiniams aortos ir triburiui vožtuvams, įdiegė į klinikinę praktiką naują širdies pjūvį, žymiai palengvinantį mitralinio vožtuvo protezavimą, tobulino pakartotinių širdies vožtuvų protezavimo techniką, išbandė ir optimizavo miokardo apsaugos būdus. Tuometinėje TSRS Lietuvos chirurgų pasiekimai vožtuvų protezavimo srityje prilygo, o kai kur ir prašoko stambiausių klinikų rezultatus. Šio laikotarpio prof. V. Sirvydžio mokslinių darbų sąrašė nemažai straipsnių skiriama ir įgimtų širdies ydų operacijų rezultatams. Jo iniciatyva stimuliuojamos chirurginės išeminės širdies ligos gydymo metodikos, vystomos išplėstinės, vienkartinės vožtuvų protezavimo ir vainikinių arterijų rekonstrukcinės operacijos, plačiau įdiegiama pagalbinė kraujotaka širdies nepakankamumui gydyti.

Septintojo dešimtmečio pabaigoje prof. V. Sirvydis didelį dėmesį skiria naujagimių ir kūdikių sudėtingų, mėlyno tipo širdies ydų problemų sprendimui, ypač po to, kai tapo įgimtų širdies ydų chirurgijos skyriaus vedėju.

Netrukus naujagimiams atliktos pirmos sėkmingos Senningo, Jatene, Fonteno operacijos, esant labai sudėtingoms įgimtoms širdies ydoms - stambiųjų kraujagyslių transpozicijai, bendram skilveliui, triburio vožtuvo atrezijai. Mažųjų pacientų vožtuvų patologijos gydymui dirbtinių protezų naudoti negalima, todėl buvo sukurtos aortos ir plaučių arterijos homotransplantatų paėmimo ir konservavimo metodikos. Jie panaudoti ypač sudėtingų, kompleksinių įgimtų širdies ydų chirurginei korekcijai.

Paskutiniaisiais metais V. Sirvydžio mokslinių tyrimų svarbiausias dėmesys nukreiptas aortos aneurizmų chirurginio gydymo metodų tobulinimui ir organų transplantacijai. Gilios hipotermijos ir pilno kraujotakos sustabdymo būdo ištyrimas ir įdiegimas į praktiką leido žymiai pagerinti aortos lanko aneurizmų operacijų rezultatus, o trombuotos aortos ekskluzijos metodo įdiegimas į praktiką leido sėkmingai operuoti labai dideles torakoabdominalines aneurizmas.

Eksperimentiniuose darbuose toliau tyrinėjamos organų transplantacijos problemos, dirbama tobulinant plaučių ir širdies-plaučių persodinimo techniką, ieškoma tobulėsiu organų konservavimo būdų.

V. Sirvydis, kartu su bendradarbiais yra paskelbęs arti 250 mokslinių darbų, dviejų monografijų bendraautorius. Jam vadovaujant apginta 13 kandidatinių ir 2 daktarinės disertacijos.

Paskutiniais metais jo ir jo bendradarbių moksliniai pranešimai aortos aneurizmu, organų transplantacijos ir kitais širdies chirurgijos klausimais buvo skaityti tarptautinėse konferencijose Šveicarijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, Ispanijoje, Vokietijoje.

Prof. V. Sirvydis skaitė paskaitas ir pranešimus Deborah Širdies ir plaučių centre (JAV), Frankfurte prie Maino, Geteborge ir Upsalos universitetuose. Tai rodo Vilniaus universiteto Širdies chirurgijos klinikos darbų tarptautinį pripažinimą.

Šiuo metu prof. V. Sirvydis vadovauja Vilniaus universiteto Širdies chirurgijos klinikai, yra Lietuvos krūtinės ir širdies chirurgų draugijos pirmininkas, Baltijos širdies-kraujagyslių chirurgijos Asociacijos, Europos kardiotorakalinės chirurgijos Asociacijos ir Tarptautinės širdies-kraujagyslių chirurgijos draugijos tikrasis narys.

Prof. Vytautas Sirvydis - reto talento, intelekto, gilios mokslinės vizijos, stebuklingų rankų ir analitinio proto žmogus. Jis neišbarstė Dievo duotų jam dovanų, nes yra stiprus geležine valia, ryžtu ir pasiaukojimu darbu. Jis jas supynė į tikro chirurgo - mokslininko audinį. Jis - Vilniaus universiteto nuostabiausias atradimas mokslui ir vargstančiam žmogui. Atradimas ir Lietuvos medicinai, nes stimuliuoja jos raidą. Savo gausių bendražygių rankomis jis tą daro ir šiandien, ypatingai sunkiomis Lietuvai dienomis.

Manau, prof. Vytautas Sirvydis gražiai papuoštų Lietuvos Mokslų Akademijos akademikų gretas ir savo asmenybe praturtintų Lietuvos Mokslų Akademiją.

VU Širdies chirurgijos klinikos
profesorius, Lietuvos Katalikų
Mokslo Akademijos prezidentas
Giedrius Uždavinys